# KURJER

Dnia 11go Grudnia. Rok 1863.

Piątek.

*Program powstania Polskiego, ułożony*
*d. 1 Marca 1861 r.*
(Dalszy ciąg).

1. Przelecieć tylko przez Warszawę, ażeby tam sięgnąć treściwego podania o duchu i kierunku manifestacji 25 Lutego w odniesieniu do zapadłego w Towarzystwie Rolniczem postanowienia względem uwłaszczenia włościan. To uwłaszczenie wziąść za punkt wyjścia wszelkich następnych przygotowań do powstania narodowego, a uwłaszczone tą świętą obietnicą masy, za fundament odradzającej się Rzeczypospolitej. W przejeździe ku najdalszym wschodnim krańcom Polski, siać dobrą nowinę, że Towarzystwo Rolnicze z Warszawy, z mocy narodu, 24 Lutego *nakazało* panom wszystkich bez wyjątku prowincji, ażeby oddali gospodarzom, uprawianą dotąd przez nich ziemię za polubowną opłatą. Nie dopuszczać żadnej nad tem dyskusji i podawać to lakonicznie za fakt nieodwołalny. Ku zatwierdzeniu tej wszechprowincjonalnej uległości nakazowi stołecznemu, właściciele całej Litwy i Rusi, wyprawią natychmiast deputację do Petersburga, która się wleje zupełnie do deputacji Warszawskiej i ślepo przypisywać się będzie do jej żądań. Nie rozdzielą nas ciemięzcy, jeżeli tylko my sami, czasem i przestrzenią się nie rozdzielemy. Rozpisać i rozdrukować po rusku proklamację oznajmiającą ludowi to dobrodziejstwo warszawskie; a tak obrachować umowy o spłatę panom, ażeby w każdym przypadku to dobrodziejstwo o dużo przenosiło wszelkie możliwe ukazy Petersburga.

Jeżeli, co trudno przypuścić, Car natychmiast zezwoli na wszystko, rozgłosić między ludem, że został nastraszony i złamany przez wolę Warszawy i obchodzić ten tryumf narodowy wielkiemi zbiorowiskami ludu, przez szlachtę zwołane i przez szlachtę nieustannie pilnowane, bez żadnego pośrednictwa popów i czynowników. Natychmiast też *szczerze* bez wahania się choćby kosztem najcięższej ofiary majątkowej wprowadzić uchwałę warszawską w czyn, nie czekając broń Boże! na szczegółowsze rozporządzenia Petersburga. Tak, ażeby kiedy takowe nadejdą, módz je ludowi wystawić jako uparte sprzeciwianie się nakazowi Warszawy. Zgoła niech w całym tym pierwszym okresie agitacyjnym, lud, osobliwie Ruski i Litewski nawyknie do wyglądania wszelkiego dobrego z Warszawy, a złego z Petersburga. Lepsze jeszcze będzie położenie szlachty, jeżeli Car odmówi zupełnie swojego akcesu postanowieniu Warszawskiemu, lub zwlecze odpowiedź stanowczą aż do chwili dojrzenia naszych przygotowań powstańczych.

2. Zalecić Kapitule ruchu Warszawskiego nieustanne zajmowanie baczności europejskiej, korespondencjami do dzienników i deputacjami do Rządów Francuzkiego i Angielskiego. Niechaj z jednej strony opinja mass zachodnich utrzymywana będzie w gorącz-

os...
nen...
wpły...
nać, że ...
może. Z ...
Angielskim ...
szawy do Pete...
szawy do Paryż...
legacje nic na razie ...
nie powinny, bo tu ...
rządów do skompromitowania się przed ...
skanie prawa do użalania się przed światem na ich obojętność. Zawiadamia się poufnie rodaków, że to porada ludzi dokładnie obeznanych z polityką Tuileryjską, i sposób naśladowany od Włochów, którzy przez lat kilka tej patrjotycznej natrętności, złamali wszelkie zapory dyplomacji, wmówili w Cesarza to czego on nigdy ani chciał ani myślał, i zmusili Rząd Francuzki do pomożenia chcąc nie chcąc ich wyzwolenia. Ale niech BÓG broni używać do tego *emigrantów*, bo toby dostarczyło rządom zachodnim, którym ruch Polski wcale nie na rękę, najlepszej wymówki od wszelkiej z tym ruchem styczności. Nadewszystko unikać krajowców intrygantów hotelu Lamberta, zsaarzanych po wszystkich przedsionkach gabinetowych, i którzy stali się pośmiewiskiem bardzo dla niechętnych sprawie naszej wygodnem. Strzedz się także poselstwom krajowym wręcznego przystępu do Tuileries, zkądby odepchnięci zostali, ale udać się naprzód do Palais-Royal, gdzie wszelką pomoc i instrukcje stosowne odbiorą. Po szczególnych w tym względzie objaśnień, udzielili delegatom G. L. M. Powtarzamy zresztą, iż podobne deputacje, nie powinny się spodziewać innego z zażaleń swoich rezultatu, jak *utarcia* na przyszłość aliansu między Polską powstającą a polityką Zachodnią, a na teraz *wmawiania* w strach niemiecki i rosyjski, że rządy Angielski, Francuzki i Włoski, są w tajemnym z polskim ruchem stosunku. Nam zaś to dobrze wiedzieć i tem się zadowalniać, że Włosi, Węgrzy i wszystkie narodowości targające jarzmo autrjackie, najściślej są z nami skoalizowane, od *chwili manifestacji Warszawskiej*. Pod tym względem zmyślne i zupełne nastąpiło porozumienie między Garibaldim, Mierosławskim i Klapką. (D. n.) (Dz: Pow:)

---

### Z prowincji.

Wyrokami Polowego Sądu Wojennego skazani zostali na karę śmierci:

...e-
...ciło
...ami pie-
...owbór, zo-
...ny. Urznię-
...ziemię, a po

...stopada) przybyło
...onych powstańców i
...do mieszkania Wójta gminy Karola Ko-
...ieckiego, uprowadziło go z sobą. Co się z nim stało dotąd niewiadomo; lecz jak słychać, przez tychże powstańców powieszony został.

*Z Łomżyńskiego.* W nocy dnia 29 Października (10 Listopada) powstańcy porwali ze wsi Kownaty włościanina Bogusza wraz z żoną, i w pobliskim lesie zamordowali.

*Z Mławskiego.* W dniu 1 (13) Listopada w rzece niedaleko Szreńska znaleziono ciało niewiadomego człowieka, z raną zadaną w głowę tępem narzędziem.

*Z Warszawskiego.* W dniu 14 (26) Listopada pod wsią Służewcem znaleziono w rowie przy drodze zamordowanego robotnika z cegielni, Marcina Majewskiego, pochodzącego ze wsi Kabat.

W tymże dniu, w gminie Potycz za Czerskiem, znaleziono powieszonego niewiadomego człowieka z związanemi w tył rękoma.

*Z Rawskiego.* Banda z kilkunastu ludzi złożona przybyła w dniu 19 Listopada (1 Grudnia) do m. Biały i zrabowała Abrahama Rosenbluma, skład sukna tam utrzymującego, poczem spiesznie z miasta wydaliła się.

*Z Płockiego.* Przy drodze w pobliżu wsi Bonisławia, znaleziono powieszonego niewiadomego człowieka. (Dz: Pow:)

---

*Z Petersburga 20 Listopada (2 Grudnia).*

Ukazem z 19 Listopada (v. s.) Rządzący Senat ogłasza postanowienie Rady Państwa, zatwierdzone przez Najjaśniejszego Pana w d. 16 Października b. r., jako też przepisy co do pensji emerytalnych i wsparć mających być udzielonemi Urzędnikom Drogi Żelaznej Petersburgsko-Warszawskiej, ich Wdowom i Sierotom, zatwierdzone przez Radę na przedstawienie Dyrektora Głównego dróg komunikacji i budowli publicznych. Na zasadzie tych przepisów, Urzędnicy tej Drogi Żelaznej, którzy zostali ranieni albo ulegli ka...zas pełnienia swoich obowiązków, w skuspełnionych przez powstańców polskich, ...dziny Urzędników zabitych, albo którzy u...esionych ran, będą miały prawo do pensji ...ch albo wsparć tymczasowych. (D. P.)

---

...chał do Warszawy Tajny Radca *Ostrowski* ...Drezna; — wyjechał zaś z Orszaku Jego Ce...ej Mości Xiążę *Szachowski* do Olkusza.

...negdaj, po krótkiej słabości, opatrzony ŚŚ. SA...MENTAMI, zakończył doczesny żywot ś. p. Fran...ek *Schmidt*, Emeryt. Wyprowadzenie zwłok nastąjutro o godz: 3ciej po południu, z Kaplicy przy Kościele XX. *Bernardynów*, na cmentarz Powązkowski; na które, pozostała Żona i Dzieci z Wnukami, Familję, Przyjaciół i Kolegów zmarłego, uprzejmie zapraszają.

W dniu 8 Grudnia r. b., przeniosła się do wieczności, w 6tym roku życia, Helenka *Żywotkiewicz*, dziecko anielskiej dobroci i cudownej urody, z niewymownym żalem osieroconej Matki, Rodziny i Przyjaciół. Wyprowadzenie zwłok odbyło się w dniu wczorajszym.

Właściciele dóbr zwykle w początkach Grudnia opłacają drugą ratę pożyczek Towarzystwa Kredytowego. Wiemy jak dziś trudno o gotowiznę, dla tego nie od rzeczy może będzie przypomnieć, że podług postanowienia przy ostatniej pożyczce uchwalonego, wolno jest stowarzyszonym wnosić ⅓ część raty od nowej pożyczki listami zastawnemi *al pari*, czyli po kursie imiennym. Tym sposobem może się podnieść kurs listów, i ułatwić płacenie rat ziemianom.

Dnia 20 b. m. nastąpiło w Odessie uroczyste odkrycie pomnika, wzniesionego na placu katedralnym na cześć Xięcia *Woroncowa.* Pomnik ten składa się z brązowego popiersia Xięcia, w płaszczu, z buławą feldmarszałka, na stosownym piedestale. Na trzech stronach piedestału pomieszczone są wyobrażenia pamiętnych ustępów z życia Xięcia, a mianowicie: bitwy pod Craon, w 1814 r.; wzięcia Warny w 1828 r., oraz emblematów rolniczych; na czwartej zaś napis.

W Moskwie, jak słychać, tworzy się prywatne Towarzystwo akcyjne, mające na celu zbudowanie Teatru Ruskiego narodowego.

P. Jakób *Klein*, Starszy Felczer, ofiarował się bezpłatnie udzielać pomoc chirurgiczną niezamożnym Członkom Kassy wsparcia Subjektów handlowych wyznania Mojżeszowego.

W dniu 10 b. m., opuścił prassę *Lewentala Kalendarz Ludowy obrazkowy na rok 1864*, i zawiera artykuły: Jana-Kantego *Gregorowicza* (Janek z Bielca); Adama *Wiślickiego; Naruszewicza; Ścisłowskiej; Leji*, i wielu innych. Wydawca zachęcony łaskawem przyjęciem, jakie Kalendarz jego znajduje rok rocznie u całego ludu Polskiego, uczynił go w tym roku bogatym pod względem treści, i upiększył zarazem wielu drzeworytami, oraz ładnym obrazkiem kolorowym, tak, że śmiało rzec możemy, iż dotychczas nie mieliśmy tak ładnej a taniej i pożytecznej xiążki. Kalendarz ludowy obrazkowy, rozpoczyna 3ci rok swej pożytecznej pielgrzymki po chatach, warsztatach i kamieniczkach, niosąc braterskie życzenie Nowego Roku i głosząc zarazem słowa nauki, pociechy i prawdy. Cena exempl: gr: 20 (kop: 10). Skład główny u Micha-

ła *Glücksberga*, przy ulicy Krakow:-Przedm:, w domu W. *Grodzickiego*. Biorącym na tuziny, odstępuje się stosowny rabat.

*Kalendarz illustrowany dla Polek na rok 1864*.— Osoby życzące umieścić swoje ogłoszenia w tym Kalendarzu, raczą się zgłosić jak najrychlej do Wydawcy A. *Dzwonkowskiego*, przy ulicy Miodowej Nro 482 (4), bo druk Noworocznika, jest na ukończeniu.

---

Onegdaj w Poznaniu, zakończył życie ś. p. Doktor medycyny Ludwik *Gąsiorowski*.

W Paryżu, 5 b. m. zmarł P. *Vavin*, były Deputowany.

P. *Velpeau* przedstawił Akademji Nauk w Paryżu ważne i uczone dzieło P. *Liebrich*, pod tytułem *Ophtalmoscopia*. Dzieło to w 57 figurach przedstawia wnętrze oka w rozmaitych jego częściach.

W Krakowie, w zakładzie Śgo JÓZEFA na Piasku, będą przez całą zimę na sprzedaż najrzadsze gatunki hiacyntów hollenderskich. Dochód z sprzedaży obrócony będzie na korzyść chodowlą tychże kwiatów trudniących się sierot w owym zakładzie umieszczonych.

---

# Wiadomości Zagraniczne.

ANGLJA. *Londyn, 4go Grud:*.— Hr: *Russel* przedstawił onegdaj Królowej Ambasadora Francuzkiego, Xięcia *de la Tour d'Auvergne*. Również przedstawieni zostali Monarchini Hr: *Roepstorff* nadzwyczajny Poseł Króla Duńskiego, oraz Poseł duński P. *Bille*.— Xiążę Brabancji znajduje się od onegdaj wieczór w Londynie.— W tych dniach zmarł 76-letni Admirał Sir James Conway *Plumridge*, który mimo podeszłego wieku, zostawał jeszcze w służbie czynnej.— Xiążę Walji przyjął w zastępstwie swego ojca, patronat szpitala niemieckiego. Dostojnymi dobroczyńcami tej instytucji, są: Królowa *Wiktorja* i Król Pruski. Królowa zwołała na Wtorek posiedzenie rady tajnej do Windsoru. — W miejsce przeznaczonego na Gubernatora Indji Sir Johna *Lawrence*, który już wczoraj odjechał, mianowany będzie członkiem rady Indyjskiej Sir George *Clerk*. Zdaje się, że zmiana Gubernatora Indji, przyspieszy także przeniesienie stolicy rządu tamecznego z Kalkutty w inne miejsce. Podobno Dszubbalpur byłoby najwłaściwszem miastem.— Onegdajszej nocy panowała tu straszliwa burza, która zrządziła szkody znaczne, nietylko w mieście, ale na Tamizie i wybrzeżach.— Oświadczenie uczynione przez Pana *Bismark* w pruskiej Izbie, w kwestji Szleswig-Holsztyńskiej, wywarło tu nader dobre wrażenie, i Minister pruski, w razie przybycia do Londynu, mógłby mieć nadzieję otrzymania honorowego obywatelstwa City lub innej jakiej korporacji.— O wojnie między Danją i Niemcami nikt już nie myśli. — Cesarz Francuzów przyjął podobno dość obojętnie odmowę Anglji w sprawie kongresu, zwłaszcza że się takowej spodziewał. (St: An:).

FRANCJA. *Paryż, 3go Grud:*— *Independance* zapewnia, że w łonie tryumwiratu rządzącego tymczasowo Mexykiem, wybuchnęła niezgoda. Przybyły z Europy Arcy-Biskup *Labastida* objawił wymagania nacechowane tak silnym ultramontanizmem, że Jenerał *Salas*, na którego wpływ w stronnictwie umiarkowano-liberalnem Francuzi wiele liczą, stanowczo się temu oparł, a opozycji jego nawet Jenerł *Almonte* ułagodzić nie zdołał. — Ciało Prawodawcze francuzkie wczoraj ukończyło mozolną pracę sprawdzania wyborów. Zwykłe zajęcia rozpoczną się dopiero w przyszłym tygodniu. We Wtorek mianowana będzie Komisja, mająca zredagować projekt adresu, w odpowiedzi na mowę tronową.— *Pays* utrzymuje, że nowy Poseł Francuzki P. *la Tour d'Auvergne*, otrzymał polecenie dokładania starań, aby skłonić Rząd Angielski do zgodzenia się na kongres. Wątpić jednak należy, aby P. *Drouyn de Lhuys* myślał o tem, w obec tak stanowczej odmowy Lorda *Russel*. Niektórzy sądzą, że polityka odwetu przemoże w Gabinecie Tuileryjskim, i że Francja probować będzie, chociażby jako protestację, zebrać rodzaj kongresu kontynentalnego z Państw, które zgodziły się na jej propozycję, z wyłączeniem Anglji.— Odpowiedź Francji na ostatnią notę Lorda *Russel* w kwestji kongresowej, już odeszła do Londynu. Krąży wieść, że takowa przez *London-Gazette* jutro ogłoszoną zostanie. — Poseł Francuzki z Kopenhagi, powołany tu został na dni kilka, dla udzielenia rządowi ustnych objaśnień o stanie rzeczy w Danji. — Rada gminna Marsylji, uchwaliła kredyt na przyjęcie PAPIEŻA, skoroby przejeżdżał tamtędy na kongres do Paryża.

*Paryż, 4go Grud:*. — Cesarz wraca 9 b. m. z Compiegne, i stanowczo zajmuje rezydencję zimową w pałacu Tuileryjskim. — Obawy wojny z Danją znacznie się zmniejszyły, zwłaszcza po zaspokajających objaśnieniach danych przez Xięcia *Metternicha* gabinetowi francuzkiemu. P. *Drouyn de Lhuys* oświadcza się daleko przychylniej za roszczeniami niemieckiemi w tej sprawie, aniżeli w istocie gabinet angielski. — Rada stanu przyjęła wczoraj dekret o swobodzie przemysłu teatralnego, i takowy w przyszłym tygodniu w *Monitorze* ogłoszony zostanie.— Przez Marsylję nadeszła wiadomość z Madagaskaru, datowana 6 Listop:, a zapewniająca, że Missjonarz angielski *Ellis*, doniósł Gubernatorowi wyspy Śgo MAURYCEGO, iż *Radama* żyje i wkrótce na tron przywrócony zostanie. (Nord).

XIĘZTWA NADDUNAJSKIE. *Bukarest, 2 Grud:*.— Dziennik *Nation* ogłosił projekt konstytucji, który Xiążę *Kuza* miał zakomunikować mocarstwom do uznania. Wiadomość ta jest mylną.— Komisja adresowa Izby Xięztw, składa się wyłącznie z członków opozycji. (St: Anz:).

---

# Ostatnie Wiadomości.

Dzisiejsze depesze nie przynoszą z Paryża i Londynu żadnej ważniejszej wiadomości. — *Wiener Abendpost* z 9 b. m. donosi: Duński Poseł Adjutant *Irminger*, prosił za pośrednictwem Hr: *Rechberg*, o posłuchanie u Cesarza, dla doręczenia notyfikacji o wstąpieniu na tron Króla *Chrystjana*. Hr: *Rechberg* zwrócił przy tem jego uwagę, że Dwór Austrjacki wtedy dopiero będzie uważał Danję za upoważnioną do powoływania się w obec Państw Niemieckich, na traktat Londyński, jeśli wprzód spełnione zostaną zobowiązania, od których zależało zatwierdzenie tego układu przez Państwa Niemieckie. Dla tego w przyjęciu pisma notyfikacyjnego zwłoka zajść musi. P. *Irminger* odpowiedział, że w obec takich okoliczności, musi się zrzec posłuchania i opuścił Wiedeń.

Pruski Minister skarbu, v. *Bodelschwingh*, przedstawił 9go b. m., w Izbie deputowanych projekt 12-miljonowej pożyczki na wydatki nadzwyczajne, wywołane kwestją Szleswig-Holsztyńską. Umarzanie jej nastąpi od 1865 r., jednym procentem. Przyszłemu Sejmowi złożony zostanie rachunek z tej pożyczki.—Rozprawy w tejże Izbie nad funduszem dla prassy rządowej były nader żywe. Odmówiono udzielenia tego funduszu.— *Kreuz-Ztg* donosi, że na poniedziałkowem posiedzeniu bundestagu uchwalono, iż wojska Saskie i Hanowerskie w siedm dni mają stanąć nad granicą Holsztyńską, cztery dni czekać na odpowiedź, a następnie wkroczyć do Holsztynu.

Dzienniki duńskie *Dagbladet* i *Faedrelandet* utrzymują, że Danja nie może bez rozprawienia się orężem opuścić Holsztynu.— *Koburger Ztg* zapewnia, że wszystkie wojska exekucyjne, oraz austrjackie, oddane zostaną pod rozkazy Xięcia *Fryderyka-Karola* Pruskiego.

Sejm Szwedzki został zamknięty 8go b. m.— Mowa tronowa zawiera ustęp tej treści: Interesa nasze nie są bezpośrednio zagrożone; ale ponieważ łączą się z utrzymaniem pokoju w Europie, przeto musimy brać tym żywszy udział i troszczyć się o niebezpieczeństwa, jakie gromadzą się na Króla i lud duński.— Podług doniesień z New-Jork, z 28 z. m., Związkowi pod Jen: *Grant* pobili zupełnie Skonfederowanych, dowodzonych przez *Bragg'a.* (St: Anz:).

### Wiadomości Literackie.

Ner 49 *Przeglądu Katolickiego*, wyszedł z druku i zawiera w sobie następujące artykuły: Marjanna Pers; Lipcowy i Wrześniowy zeszyt roczników rozszerzania Wiary, (d. c.); Jezuici na galerach, (d, c.); Kronika Kościelna zagraniczna; Bibljografja zagraniczna; Odpowiedź Redakcji.

Ner 49 *Wędrowca*, mieści w sobie artykuły: Mexyk; Pielgrzymka do Kewlar; Co było w rękopismie znalezionym w butelce na morzu; Walter-Scott.

## DONIESIENIA.



Dziś rano ciepła stopni 4. Wczoraj w południe ciepła st: 5.
Dziś rano wysokość wody na Wiśle stóp 2 cali 0. (W mierze).

**Teatr Rozmaitości.** Dziś, *Indjana i Charlemagne. Było to pod Wagram.—Lokaj za Pana.*

**Teatr Wielki.** Jutro, *Orfeusz w piekle.*



**Kurs Giełdy Warszawskiej.** — D. 10 Grudnia r. b.: za obligi skarbowe 100 rs. oprócz kuponu 4%, żądają rs. 79 k. 72; za listy zast: 3go okresu oprócz kup: za 15 rs. żądają rs. 13 k. 85, dają rs. 13 k. 82; za akcje drogi żelaznej W.-W. za sztukę żądają rs. 70 k. 50; za akcje drogi żelaznej W.-Bydg:, po rs. 100 i 500, żądają rs. 80 k. 50, dają rs. 80. Wartość kuponu bieżącego od obligów skarbowych kop: $77\frac{7}{9}$, od listów zastawnych k. 28

**Ceny targowe Warszawskie.**— Dnia 9 b. m. płacono: Za korzec pszenicy od rs. 4 k. 80 do rs. 4 kop: $87\frac{1}{2}$; żyta rs. 2 k. 40; owsa rs. 1 k. $57\frac{1}{2}$; kartofli od rs. 1 k. 35 do rs. 1 k. 50.— Za wiadro okowity próby 10tej płacono rs. 1 k. $43\frac{3}{4}$, za garniec k. 47.

W Drukarni Kurjera Warszawskiego. — Za pozwoleniem Cenzury Rządowej.